

„Forum 89”

ACȚIUNE DE INFLUENȚĂ
ȘI CONTRACARARE ÎN EXTERIOR

„ #FORUM - 0689 - ”

3 aprilie 1989
Ministerul de Interne
Inspectoratul Județean Sibiu

Notă către Direcția I a Securității Statului

Documentul prezintă un caz de infiltrare și dirijare a agenților în exterior, cu scopul de a diminua și anihila inițiativele reprezentanților emigrației politice românești din Occident.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 8684, ff. 87-91)

MINISTERUL DE INTERNE
INSPECTORATUL JUDETEAN SIBIU
- S E C U R I T A T E -
Nr. 132/BMV/00 32135/3.04.1989

87
STRICT SECRET
Exemplar nr 2

*Lucreaza a pleat
ni dato de 3.04.1989 cu
nr 132/BMV/0032135
hi ca ygy*

Către,

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITATII STATULUI
DIRECTIA I *TOV. COL. RĂTIU GHEORGHE.*

Urmare la sinteza noastră nr. 132/BMV/0032135 din 31.03.1989 privind informațiile furnizate de sursa noastră "BREBAN" după înapoierea din călătoria în interes de serviciu întreprinsă în R.F.G., care semnala, ca problemă de fond, intenția unor elemente ostile din emigrația de origine română din R.F.G., de a include în programul manifestărilor prilejuite de a 23-a ediție a "Zilelor festive ale Bisericii evanghelice din R.F.G." (KIRCHENTAG) din iunie a.c. un așa-zis "FORUM ROMANIA", cu caracter pronunțat antiromânesc, raportăm în continuare rezultatul măsurilor întreprinse de noi atât pentru aprofundarea acestei informații, cât și în direcția prevenirii acestei acțiuni potrivnice intereselor României :

- "KIRCHENTAG" este o instituție de sine stătătoare, cu organe de conducere proprii, aflată sub patronajul general al Uniunii bisericilor evanghelice din R.F.G., (E.K.D.), dar cu activitate independentă și inițiative care nu concordă întotdeauna cu conceptele și politica E.K.D. "Zilele festive" organizate de KIRCHENTAG, pe timp de o săptămână și jumătate în diferite localități din R.F.G., includ de fiecare dată în program diferite "forumuri", dezbateri cu nuanță politică, discordantă față de caracterul general al reuniunii ;

- "FORUMUL ROMANIA" a fost inclus în programul din acest an al "Zilelor festive" (ediția a 23-a Berlin Vest - 3 - 14.06.1989), din inițiativa scriitorilor de origine română HERTA MULLER și RICHARD WAGNER, cunoscuți cu poziție deosebit de ostilă față de România, fiind prevăzută ca referent, printre alții și preotul HELMUT JEHLÉ din München, mem-

bru al Consiliului pentru relații ecumenice al Bisericii evanghelice din Bavaria, iar ca participanți la discuții, alături de alții, episcopul HARMATI al Bisericii evanghelice protestante din R.P.U. și episcopul JOACHIM HEUBACH al Bisericii evanghelice din Schaumberg-Lippe, R.F.G.

Actuala ediție a "Zilelor festive" va fi condusă de secretarul general al "KIRSCHNTAG"-ului, Dr. KRAUSE.

- în baza informațiilor furnizate de sursa "BREBAN", care semnală neliniștea unora din demnitarii cultici din R.F.G. cu poziție favorabilă țării noastre în legătură cu efectele negative posibile ale acestui "forum" asupra relațiilor cu România și cu Biserica evanghelică din țară, cât și decalajul nefavorabil în timp pînă la vizita din mai în România a episcopului JOACHIM HEUBACH, prin care preconizăm luarea unor măsuri de contracarare a acestei acțiuni dușmănoase, am analizat posibilitatea unei intervenții preventive imediate, prin angajarea conducerii cultului evanghelic din țara noastră și folosirea posibilităților de influență existente în acest domeniu ;

- astfel, la inițiativa episcopului ALBERT KLEIN, și cu participarea curatorului general HANS HERMANNSTADTER, vicarului episcopesc Dr. CHRISTOPH KLEIN, secretarului general al Bisericii evanghelice HANS GERALD BINDER, decanului Institutului teologic protestant Dr. HERMANN PETERS și a prof.dr. PAUL PHILIPPI de la acest institut, a fost elaborată o notă telefonică, transmisă de ALBERT KLEIN episcopului JOACHIM HEUBACH din R.F.G., cu rugămintea de a fi înregistrată pe bandă de destinație.

În această notă, autorii subliniază că sînt îngrijorați în legătură cu informațiile obținute privind inițiativa cuplului WAGNER - MULLER, privind organizarea unui "Forum România" la actuala ediție a "KIRCHENTAG"-ului, subliniind că, datorită atitudinii dușmănoase cunoscute a celor doi, este de așteptat ca manifestarea să fie folosită pentru noi atacuri împotriva României, ceea ce va fi calificat, pe bună dreptate, de reprezentanții ambasadei române invitați la "Zilele festive" ca amestec în treburile interne ale României și va fi imputat forului răspunzător, respectiv E.K.D.ului.

Urmarea va fi o gravă afectare a relațiilor dintre biserica evanghelică din țară și E.K.D., punînd sub semnul

întrebării chiar orice colaborări viitoare.

Prin urmare, autorii intervenției au solicitat :

1. Ca episcopul JOACHIM HEUBACH, încercînd să realizeze un consens cu toate celelalte foruri competente, să acționeze pentru a determina conducerea "KIRCHENTAG"-ului să-și reconsidere poziția față de organizarea unui "Forum România".

2. Dacă hotărîrea luată nu poate fi revizuită, episcopul JOACHIM HEUBACH și preotul HELMUT JEHLE să se dezică la participarea la forum.

3. Dacă "Forum România" nu va fi scos din programul manifestărilor, cei doi delegați ai Bisericii evanghelice din țară nu vor mai participa.

Episcopul JOACHIM HEUBACH a reacționat imediat în sens pozitiv la acest apel, comunicîndu-i printr-o scrisoare episcopului ALBERT KLEIN măsurile întreprinse și rezultatul favorabil al acestora, astfel :

- a comunicat conducerii "KIRCHENTAG"-ului că nu va participa la "Zilele festive" dacă nu se va renunța la "Forumul România". Același lucru l-a făcut imediat și preotul HELMUT JEHLE. Acesta din urmă a adresat o telegramă episcopului ALBERT KLEIN, în care a subliniat : "dvs. știți că nu aș participa la nici o manifestare la care ar urma să fie blamată România. Acceptasem să particip la "KIRCHENTAG" doar pentru a spune public că în România au trăit și pot trăi încă creștini de origine germană și că au o biserică care-și îndeplinește în continuare cu devotament misiunea. Am renunțat însă la participare, pentru a nu fi greșit înțeles";
- consilierul LUDWIG MARKERT de la Oficiul central al E.K.D. de la Hanovra, președintele E.K.D., HANS JOACHIM HELD, consilierul superior HEIDINGSFELD al Bisericii evanghelice din Berlinul occidental și preotul HELMUT JEHLE l-a sfătuit insistent pe secretarul general al KIRCHENTAG-ului, Dr. KRAUSE, să scoată "Forumul România" din program. Acesta le-a comunicat acordul său, dar cu mențiunea că programul manifestărilor a fost deja tipărit și, că este în căutare de căi pentru a motiva în mod plauzibil

presei această modificare ;

- episcopul MARTIN KRUSE, președintele consiliului de conducere al E.K.D. și doamna von ROTHENNAHN, membră a prezidiului KIRCHENTAG-ului, vor întreprinde o călătorie oficială la Budapesta, pentru a discuta cu episcopul Harmati, în legătură cu renunțarea la "Forumul România" ;
- cu privire la aceste probleme a fost informat și secretarul de stat în Ministerul de Externe al R.F.G. SCHAFER, care va efectua o vizită oficială la București la începutul lunii mai a.c. ;
- la ședința conducerii "secției III" a E.K.D. (probleme interne), s-a obținut o luare de poziție unanimă împotriva organizării unui "Forum România" la actualul KIRCHENTAG. Această hotărâre a fost comunicată în scris secretarului general al KIRCHENTAG-ului, Dr. KRAUSE.

Reportăm că prin sursele noastre "DUMBRAVA" și "BREBAN" vom urmări în continuare evoluția acestei acțiuni, pînă la obținerea rezultatului scontat.

Cu prilejul vizitei în țara noastră a episcopului JOACHIM HEUBACH din R.F.G., vom acționa în continuare în direcția influențării lui pozitive și consolidării hotărîrii lui de a acționa pentru neutralizarea acțiunii antiromânești de la Berlin.

Menționăm că, din datele pe care le deținem, episcopul JOACHIM HEUBACH pune accent să fie invitat ca oaspete oficial al Bisericii evanghelice din România, prin Departamentul Cultelor. Conducerea Bisericii evanghelice a făcut demersurile necesare, dar nu a primit pînă în prezent acceptul necesar. Avînd în vedere funcția solicitantului și angajamentul său în favoarea țării noastre, opinăm că ar fi utilă aprobarea de către forul competent a solicitării străinului.

De asemenea, apreciem că și vizita secretarului de stat SCHAFER la București ar putea constitui un prilej de a acționa, prin canalele oficiale corespunzătoare, pentru a

facilita obținerea efectelor scontate în acest caz. 91
~~38~~

Vom raporta de urmare, cu maximă operativitate, toate aspectele noi ce vor apare în evoluția acțiunii și măsurile pe care preconizăm să le luăm în continuare, sub directa dumneavoastră coordonare.

SEFUL SECURITATII

Lt.col. PETRISOR THEODOR

SEFUL SERVICIULUI I/B

Lt.col. *Ignat Nechifor*
IGNAT NECHIFOR

Ex.2 BMV/BM
RD:1957/1989/

6 aprilie 1989
Ministerul de Interne
Inspectoratul Județean Sibiu

Notă către Comitetul Județean al P.C.R

Documentul conține o sinteză realizată de ofițerii Securității cu privire la activitatea reprezentanților exilului românesc din jurul Bisericii Evanghelice Lutherane din RFG.

Cele mai importante nume aflate în atenția serviciului secret românesc în cadrul acțiunii “Forum 89” erau Herta Muller și Richard Wagner.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 8684, ff. 83-85)

MINISTERUL DE INTERNE
INSPECTORATUL JUDETEAN SIBIU
- S E C U R I T A T E -

Nr.132/BMV/00 32273 / 6.04.1989

~~30~~ 83
STRICT SECRET

ex. nr. 2

C ă t r e,

COMITETUL JUDETEAN SIBIU AL P.C.R.

- Tovarășului Prim - secretar -

Inaintăm alăturat o notă referitoare la unele
acțiuni antiromânești preconizate în exterior.

SEFUL INSPECTORATULUI,

Colonel
ROTARIU IULIAN

2 ex.
BMV/SM
RD:1439/

31

STRICT SECRET
exemplar unic

N O T A

Din informații obținute recent, rezultă că în programul manifestărilor ocazionate de a 23-a ediție a "Zilelor festive ale Bisericii evanghelice din R.F.G.", la inițiativa unor scriitori originari din Banat, grupați în jurul cuplului HERTA MULLER - RICHARD WAGNER, elemente cu poziție deosebit de ostilă țării noastre, a fost inclus un așa-zis "FORUM ROMANIA". sub deviza "tensiuni complexe", în care să se pună în discuție aspecte privind situația economică și a drepturilor omului din România. Intre alții, în cadrul dezbaterii, este invitat să ia cuvântul și reprezentantul Bisericii evanghelice din Ungaria, episcopul HARMATI, aspect ce completează imaginea caracterului antiromânesc al acțiunii preconizate.

"Zilele festive" au loc din doi în doi ani, în diferite localități din R.F.G., timp de 10 - 12 zile, fiind organizate de "KIRCHENTAG" - o instituție de sine stătătoare, cu caracter cultic, aflată sub patronajul general al Uniunii bisericilor evanghelice din R.F.G.

La această manifestare participă reprezentanți ai tuturor bisericilor evanghelice din Europa, inclusiv din România, la edițiile anterioare nefiindu-ne semnalate acțiuni potrivnice intereselor țării noastre. Anul acesta acțiunea va avea loc în perioada 3 - 14 iunie în Berlinul Occidental.

Inițiativa grupului de scriitori de origine română, a produs neliniște în rândul unor personalități cultice din R.F.G. cu poziție favorabilă țării noastre,

32 81

precum și o reacție de respingere din partea conducerii clerului evanghelic din țara noastră, previzionându-se efecte negative în diferite sfere de interes, asupra relațiilor româno - vest-germane.

Având în vedere pericolozitatea acțiunilor preconizate, sub îndrumarea unității centrale de profil, vom declanșa un complex de măsuri de prevenire și contracarare, în realizarea cărora va fi angajată conducerea cultului evanghelic din țara noastră.

Prin intermediul acesteia va fi concepută și transmisă conducerii Uniunii bisericilor evanghelice din R.D.G. o notă de protest prin care se va solicita adoptarea unei atitudini ferme de respingere, din partea unor personalități cultice cu poziție favorabilă României și cu rol de conducere în cadrul uniunii.

De asemenea vom acționa în direcția influențării unor conducători cultici vest-germani care urmează să viziteze județul, au cunoștință ori sînt implicați în acțiune, în vederea consolidării atitudinii potrivnice realizării forumului preconizat.

Prin posibilitățile specifice vom urmări evoluția cazului, reacțiile declanșate de măsurile noastre și vom raporta aspectele de interes ce vor rezulta.

.....

14 aprilie 1989
Ministerul de Interne
Inspectoratul Județean Sibiu

Notă telefonică
către Ministerul de Interne, Departamentul
Securității Statului, Direcția I

Documentul conține o sinteză cu privire la desfășurarea „Zilelor festive ale Bisericii Evanghelice”, eveniment ce a avut loc la Berlin.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 8684, ff. 86-86v)

1) Sibi al M.I.
Securitate
N° 132/BMV/007430/14-04.1989.

pentru Lt. Dohe - Dir I - Sticț lezet 86
Ex. unic
14.04.1989
19.04.1989
M
273

NOTĂ TELEFONICĂ

citre M.I.
D.S.S.
DIRECȚIA I
TEL-343.

Urmasor la raportul nostru nr. 132/BMV/00
despre activitatea întreprinsă pentru contracararea unei
activități ostile țării noastre organizată în jurul
de elemente descurajate din rândul emigranților de origine
română din RFG cu ocazia "Zilelor festive ale Bisericii
evangelice din Germania", ce se vor desfășura în luna iunie a.c.
în Berlinul occidental, organizate de grupurile noastre din
jur împrejurii de control și influență în acest caz, am ob-
ținut noi informații de interes, astfel:
- în după amiaza zilei de 12.04.1989 a fost la titlu
cetățeană vest-germană ELEANORE von ROTENHAN, nă-
scută la 3.06.1939 în RFG, membră a comitetului de con-
ducere al Uniunii bisericilor evanghelice din RFG (E.K.D.)
și vicepreședintă a organizației "KIRCHENTAG" - sub acți-
e ei se vor desfășura "Zilele festive" de la Berlin.
- scopul principal al acestei vizite este să se constituie control
tranzacțiilor Bisericii evanghelice din țara noastră, în le-
gătură cu intervenția făcută de aceasta în luna mai a.c.
pe lângă episcopul JOSEPH HEUBACH din RFG, privind pro-
gramul "Zilelor festive" a unui "Forum Românii", acțiune cu nuanțe politice antiromânești orga-
nizată din inițiativa asociației de origine română RICHARD
WAGNER și HERA MÜLLER;
- în cadrul discuțiilor, la care au participat episcopul ALBERT
KLEIN și alți trei membri ai conducerei Bisericii evanghelice
prinți din grupurile noastre "Glaubens" și "Brot und", instruite
de unul din colaboratori cu ocazia pe lângă activitatea cetățeană
vest-germană a informat că la venit la titlu direct de la
Budapesta, unde, împreună cu o delegație formată din trei
persoanități culturale din RFG a putut discuta și cu episco-
pul Bisericii evanghelice din RFG, dr. HARMATI, în legătură
cu participarea la "Forumul Românii". Episcopul HARMATI ar
fi precizat că, indiferent dacă va avea loc sau nu această
acțiune, el va participa cu o delegație de preoți evanghe-
lici din RFG la "Zilele festive" de la Berlin. Strănuiește a men-
ționat că episcopul maghiar este activ implicat în proble-
mele de asistență și refugiaților stabiliți în RFG și nu
este exclus să vorbească din proprie inițiativă la Berlin
despre situația refugiaților de origine română.
Se a menționat, de asemenea, că tema "ROMÂNIA" va

fi ce siguranță adusă în discuție la Berlin, preocupări în acest sens fiind terribile din partea Administrației Internaționale pentru Drepturile Omului, filiala din RFG

- delegați est-germani, trimiși la birou din inițiativa conducerii E.K.D. n. a. KIRCHENTAG - ului a dorit să cunoască motivele pentru care nu este acordată justiție corea celui lui WAGNER-MÜLLER la un astfel de respectiv. În baza instrucțiunilor făcute sursele noastre au subliniat atitudinea deosebit de ostilă Româniilor față de cei doi deși stabiliți în RFG, faptul că fiind originari din Bavaria n. de religie catolică nu au nici o tangență cu lăcașul evanghelic, că nu pot fi reprezentați n. a. sub aspectul sentimentelor literare, care prin mediocritatea ei, nu au contribuit cu nimic la îmbogățirea zestrei culturale a naționalității germane din România n. a., datorită poziției lor periferice, sunt curioși cu privire la atitudine negativă față de statul românesc.

- acelașea est-german a receptiv cu afecție aceste argumente, n. a. exprimat regretul că conducerea KIRCHENTAG - ului nu a luat cunoștință aceste preocupări de natură politică a celor doi n. a. propus două variante pozitive de acțiune: fie ca "Forumul România" să fie organizat într-o altă formă decât cea recunoscută oficial, fără participarea celui lui WAGNER MÜLLER, fie să se revinute defianțio la manifestare, având în vedere că atât ambasadorul României la Bonn, citi episcopul JOSEPH HERBACH n. consiliul episcopal HELMUT JAHRE, au anunțat deja că nu vor participa.

↳ Interlocutori românii au insistat asupra realității celei de-a doua variante, folosind argumente suplimentare convingătoare.

Sursele noastre au remarcat că, în urma influenței exercitate de către est-germanul E. v. ROTENTHAN s-a arătat în finalul discuției inclinată să susțină punctul de vedere exprimat de partea română, fără a lua însă o decizie finală. A menționat că va înforma conducerea E.K.D. din Hannover cu rezultatul discuțiilor purtate.

↳ Vom urmări în continuare evoluția acestei acțiuni urmând să raportăm cu oportunitate aspectele noi ce vor apărea.

Șeful Secursității Jud.
Lt. col. Petrușor Theodor

20 mai 1989
Ministerul de Interne
Inspectoratul Județean Sibiu

Notă
către Ministerul de Interne, Departamentul
Securității Statului, Direcția I

Nota conține etape din desfășurarea acțiunii Securității de contracarare a inițiativei Hertei Müller și a lui Richard Wagner de a include o dezbatere despre situația economică dezastruoasă și încălcarea drepturilor omului în România în cadrul Zilelor Festive ale Bisericii Evanghelice de la Berlin.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 8684, ff. 77-79)

Către,

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITATII STATULUI
DIRECTIA I

Personal tovarășului col. RATIU GHEORGHE

Urmare la raportul nostru nr. 132/BMV/0032135 din 3.04.1989 privind complexul de măsuri de influență întreprinse prin conducerea cultului evanghelic din țara noastră, pentru neutralizarea intenției unor elemente dușmănoase din rîndul emigrației române din R.F.G., în speță a cuplului de scriitori de origine bănățeană HERTA MULLER și RICHARD WAGNER, de a include un așa-zis "FORUM ROMANIA" în programul "Zilelor festive ale Bisericii evanghelice din R.F.G." (Berlinal Occidental, 3 - 14.06.1989), în care să pună în discuție aspecte privind situația economică și a drepturilor omului din România, raportăm elemente noi apărute în desfășurarea acestei acțiuni, astfel :

- după vizita efectuată la Sibiu, la data de 12.04.a.c., de cetățeană vest-germană ELEONORE von ROTENHAN, vicepreședinta organizației "KIRCHENTAG" - sub a cărei egidă se vor desfășura "Zilele festive" de la Berlin - și convorbirile avute de aceasta cu conducerea Bisericii evanghelice din România, (nota noastră telefonică din 14.04.1989), a fost înregistrată, ca reacție favorabilă la măsurile noastre de influență întreprinse cu acest prilej, preocuparea comitetului de organizare a "Zilelor festive" de a găsi o formulă bilateral acceptabilă pentru manifestarea din program dedicată României, de natură să nu lezeze interesele țării noastre.

Concluziile la care s-a ajuns la ședința comitetului de organizare desfășurată la Kassel, R.F.G., în ziua de

6.05.1989, au fost comunicate episcopului ALBERT KLEIN preintr-un telex, în care se precizează :

"Organizația "KIRCHENTAG" a Bisericii evanghelice din R.F.G. a analizat cu multă atenție argumentele invocate de Biserica evanghelică-lutherană din Transilvania împotriva unui "Forum România". Comitetul de organizare a ajuns în unanimitate la concluzia că un asemenea forum trebuie să aibă exclusiv menirea informării în țara noastră și nu aceea a unui tribunal care să trezească reacții emoționale. Sperăm că în acest fel am reușit să satisfacem pe cât posibil importanțele dvs. sugestii, pentru care vă mulțumim".

- Sursa noastră "DUMBRAVA" a semnalat faptul că, la solicitarea expresă a episcopului ALBERT KLEIN, la ședința comitetului de organizare a "Zilelor festive" a fost prezent și episcopul JOACHIM HEUBACH din R.F.G., pentru a putea informa ulterior în amănunt conducerea Bisericii evanghelice din România asupra problemelor discutate și, totodată, pentru a interveni în sens favorabil la restructurarea acțiunii privind țara noastră ;

- Imediat după sosirea la Sibiu, în cadrul vizitei oficiale pe care o întreprinde în țara noastră în perioada 13 - 22.05.1989, episcopul JOACHIM HEUBACH din R.F.G. a informat conducerea Bisericii evanghelice cu următoarele aspecte de interes în legătură cu acțiunea menționată:

A fost schimbată deviza generală sub care se vor desfășura "Zilele festive ale Bisericii evanghelice din R.F.G.", aceasta fiind "Europa, casa noastră", urmărindu-se o mai bună cunoaștere și înțelegere între țările europene, pe fondul ameliorării relațiilor ecumenice între diferitele culte existente.

In acest spirit, Comitetul de organizare a lansat invitația pentru participarea la "Zilele festive" din Berlinul Occidental și a doi delegați ai Bisericii ortodoxe din R.S. România, invitația fiind trimisă Departamentului Cultelor din București.

In cadrul programului "Zilelor festive" va avea, totuși loc și o manifestare, cu durata de câteva ore, privitoare la România, de la care a fost însă exclus cuplul RICHARD WAGNER -

*a participat
referența în BRK
dr. Teper - Sibiu
Rovache
Gheara*

26 78

HERTA MULLER.

In schimb, la propunerea episcopului JOACHIM HEUBACH, făcută după consultarea prealabilă a episcopului ALBERT KLEIN, la manifestarea respectivă a fost invitat ca referent HANS WERNER LOEW, deputat social-democrat în parlamentul landului Bavaria, R.F.G., originar din România. Acesta este cunoscut cu poziție favorabilă țării noastre. Este membru al "Cercului de prieteni ai Transilvaniei" și adversar al politicii practice de organizațiile emigrației săsești - în special de "Landsmannschaft" și "Hilfskomite" - față de România.

Prin sursele noastre cu posibilități vom acționa în direcția determinării episcopului JOACHIM HEUBACH să participe la manifestarea privind România din cadrul "Zilelor festive", pentru a urmări în mod direct desfășurarea acesteia și a putea interveni în situația unei evoluții nefavorabile.

Vom raporta de urmare noile aspecte de interes privitoare la această acțiune, precum și datele ce vor rezulta din măsurile complexe de control și influență întreprinse asupra episcopului JOACHIM HEUBACH, pe timpul vizitei acestuia în țara noastră.

SEFUL SECURITATII

Lt.col.

PETRISOR THEODOR

P. M. *[Signature]*

SEFUL SERVICIULUI I/B

Lt.col.

IGNAT NECHIFOR

[Signature]

iunie 1989
Ministerul de Interne
Inspectoratul Județean Sibiu

Notă

Nota cuprinde raportarea măsurilor întreprinse de ofițerii Securității în cadrul Zilelor festive ale Bisericii Evanghelice din Berlin.

Securitatea a dorit excluderea din programul evenimentului a dezbaterii inițiate Herta Müller și Richard Wagner referitoare la încălcarea drepturilor omului în România ceaușistă.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 8684, ff. 70-72)

N O T A

Raportăm că, prin posibilități și mijloace specifice, am întreprins un complex de măsuri pentru prevenirea și contracararea unei manifestări ostile țării noastre, precizată să se desfășoare în R.F.G., din inițiativa cuplului de scriitori de origine română HERTA MOULLER - RICHARD WAGNER, cunoscuți cu poziție deosebit de dușmănoasă țării noastre.

Astfel, la sugestia și prin implicarea lor, în programul ocazionat de sărbătorirea "Zilelor festive ale Bisericii evanghelice" din R.F.G. (3 - 14 iunie ac. în Berlinul Occidental) urma să fie inclus un așa-zis "FORUM ROMANIA", în care să fie puse în discuție - ostil și tendențios - unele "probleme economice și ale drepturilor omului" din țara noastră.

Acționând în consens cu imperati^{vele} vizate, prin conducerea cultului evanghelic din țara noastră, a fost adresată o notă de protest Uniunii bisericilor evanghelice din R.F.G. - forul care patronează această acțiune -, prin care s-a cerut din partea unor personalități cultice cu poziție favorabilă României și cu rol de conducere în cadrul uniunii adoptarea unei poziții ferme de respingere a manifestării

preconizate, subliniindu-se că aceasta, prin nuanța ei politică tendențioasă, ar putea afecta nefavorabil relațiile bilaterale.

Derlu Prin consolidarea, în R.F.G., a unei atitudini potrivnice realizării forumului menționat, s-a acționat în mod individual - pe aceeași cale - și asupra altor conducători cultici vest-germani, reușindu-se, în final, obținerea unanimității membrilor consiliului de conducere al Uniunii bisericilor evanghelice din R.F.G. privind inoportunitatea menținerii "FORUMULUI ROMANIA", în forma și cu participarea inițială, în programul "Zilelor festive".

Din informații recente, obținute prin intermediul episcopului JOACHIM HEUBACH din R.F.G., activ implicat în acțiunea de neutralizare a manifestării respective și care a făcut o vizită oficială în România, în perioada 13 - 22 mai a.c., rezultă că forul organizator al "Zilelor festive" a hotărât menținerea în program a unui spațiu de câteva ore dedicat României, avînd însă exclusiv "menirea de informare și nu aceea de tribunal care să trezească reacții pasionale".

Din acest program a fost exclus cuplul HERTA MULLER - RICHARD WAGNER, fiind cooptat în schimb ca referent - tot printr-o acțiune dirijată de noi prin conducerea cultului - cetățeanul vest-german de origine română HANS WERNER LOEW, deputat social-democrat în parlamentul landului Bavaria - R.F.G., personalitate politică cunoscută cu poziție favorabilă țării noastre și de respingere față de atitudinea și manifestările antiromânești ale organizațiilor emigrației săsești din R.F.G.

N4 {

de //

De asemenea, ^{me} cu prilejul vizitei efectuate la Sibiu, episcopul JOACHIM HEUBACH a fost determinat să participe și el la manifestarea privind România din cadrul "Zilelor festive", pentru a urmări în mod direct desfășurarea acesteia și a putea interveni în situația apariției unor eventuale manifestări nefavorabile. ^{pe.2}

Prin posibilitățile specifice urmărăm, în continuare, evoluția acțiunii și vom raporta aspectele noi de interes ce vor rezulta.

oo oo oo

29 mai 1989

**Ministerul de Interne
Inspectoratul Județean Sibiu**

***Notă către Ministerul de Interne, Departamentul
Securității Statului, Direcția I, Serviciul V***

Documentul conține informații cu privire la recepția oferită de ambasadorul RFG în România la 26 mai 1989, cu prilejul Zilei Constituției RFG. Din notă reiese faptul că în discuțiile dintre ambasador și reprezentanții Bisericii Evanghelice s-a amintit și de inițiativele Hertei Muller și a lui Richard Wagner de a pune în programul “Zilelor festive ale Bisericii Evanghelice” o dezbatere cu privire la abuzurile comise de regimul Ceaușescu.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 8684, ff. 65-67)

Către,

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITATII STATULUI
DIRECTIA I

Reportăm că la recepția oferită de ambasadorul R.F. Germania la București cu prilejul Zilei Constituției R.F.G., care a avut loc la 26.05.1989 la reședința acestuia, a participat, ca reprezentant oficial al Bisericii evanghelice C.A. din R.S.România, episcopul ALBERT KLEIN.

Din partea cultului respectiv au mai fost prezenți la această acțiune protocolară, având aprobările corespunzătoare : GUNTER AMBROSI, prim-preot al comunității evanghelice din București și dr. PAUL PHILIPPI, profesor la Institutul teologic protestant din Sibiu.

Cu acest prilej, episcopul ALBERT KLEIN a avut o discuție mai amplă cu ambasadorul R.F.G. la București, pe parcursul căreia au fost abordate următoarele aspecte de interes :

- diplomatul vest-german, legînd discuția de cea purtată la ultima lor întrevvedere din 25.aprilie a.c., prilejuită de vizita oficială a ambasadorului la Sibiu, a subliniat că realizează din ce în ce mai clar complexitatea problemelor pe care le ridică relațiile actuale dintre R.F.Germania și R.S.România. Conștient de faptul că acestea parcurg în prezent o perioadă de stagnare, și-a exprimat hotărîrea de a face tot ce depinde de el pentru a îmbunătăți climatul destul de rece existent în relațiile bilaterale, prin instrumentele diplomatice ce-i stau la dispoziție.

- în acest context, diplomatul a menționat că este parțial informat cu privire la intenția inițială a organizației "KIRCHENTAG" din R.F.G. de a include în programul din

acest an al "Zilelor festive ale Bisericii evanghelice din R.F.G." și o acțiune cu pronunțată tentă politică vizînd România. Unele amănunte în legătură cu această acțiune, precum și cu demersurile făcute, la solicitarea expresă a conducerii Bisericii evanghelice din România, pentru neutralizarea ei, le aflase din convorbirea avută în ziua de 18 mai a.c. la București, cu episcopul JOACHIM HEUBACH din R.F.G.. Acesta i-a dat și o copie a telegramelor adresate de comitetul de organizare al "Zilelor festive" episcopului ALBERT KLEIN (conținutul căreia l-am redat în raportul nostru nr. 132/BMV/0033411 din 20.05.1989).

Ambasadorul i-a cerut episcopului KLEIN unele amănunte în legătură cu preocupările și atitudinea ostilă față de România a scriitorilor de origine bănățeană : RICHARD WAGNER și HERTA MULBER care urmau, inițial, să participe la manifestarea respectivă, mărturisind că este insuficient informat cu privire la aceștia.

Diplomatul a subliniat, în final, că respectă și împărtășește atitudinea adoptată de conducerea Bisericii evanghelice din România în acest caz, apreciind că "provocările nu sînt un mijloc pentru promovarea relațiilor bilaterale și acțiunea în discuție o dovedește cu claritate, de vreme ce ambasadorul DINU de la Bonn a refuzat invitația de a participa. Asemenea situații vor trebui evitate în viitor!"

Episcopul ALBERT KLEIN a avut, de asemenea, o întrevedere amicală cu ambasadorul Suediei la București, care s-a referit la istoricul bisericii evanghelice din capitală, diplomatul menționînd că din cercetările pe care le-a întreprins, a rezultat că aceasta ar fi apărut la începutul acestui secol din inițiativa unei mici misiuni lutherane suedeze.

Diplomatul a menționat că se apropie de încheierea misiunii sale la București și și-a exprimat intenția de a-l vizita pe episcopul ALBERT KLEIN la Sibiu, la începutul lunii iulie a.c., înaintea plecării de la post.

Informativ am stabilit că la recepția menționată au mai participat, deși nu aveau aprobarea forurilor românești competente, preoții evanghelici SEIDNER WALTER din comuna Slimnic, BINDER DIETRICH din Cisnădicăra, județul Sibiu, ambii aflați în atenția noastră, AUNER GUNTER din comuna Sura Mare, județul Sibiu, aflat în atenția Serviciului 3 din I.J. Sibiu al M.I.,

precum și preotul ZINK din satul Criț, comuna Bunești, județul Brașov.

În legătură cu aceștia propunem informarea conducerii Departamentului Cultelor din București, în vederea atenționării lor pentru nerespectarea prevederilor legale privind participarea la activitățile protocolare organizate de reprezentanțe diplomatice străine din țara noastră.

Menționăm că acest aspect a fost raportat și U.M. 0500 București.

SEFUL SECURITATII
Lt.col.
PETRISOR THEODOR

SEFUL SERVICIULUI I/B
Lt.col.
IGNAT NECHIFOR

23 iunie 1989
Ministerul de Interne
Inspectoratul Județean Sibiu

Notă

Documentul conține informații cu privire la desfășurarea evenimentului prilejuit de Zilele festive ale Bisericii Evanghelice” de la Berlin.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 8684, ff. 55-59)

MINISTERUL DE INTERNE
INSPECTORATUL JUDETEAN SIBIU
- S E C U R I T A T E -
Nr. 132/BMV/00 34289 / 23.06.1989

STRICT SECRET

Exemplar nr. 2

Către,

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITATII STATULUI
DIRECTIA I
Personal tovarăşului col. RATIU GHEORGHE

Urmare la raportul nostru nr. 132/BMV/0033560 din 27.05.1989, conţinând ultimele date referitoare la manifestarea dedicată României în programul celei de-a 23-a ediţii a "Zilelor festive ale Bisericii Evanghelice din R.F.G." (Berlinul Occidental, iunie 1989), obţinute în urma vizitei la Sibiu a prim-consilierului Bisericii evanghelice din Berlinul Occidental, UWE PETER HEIDINGSFELD (22 - 26.05.1989), raportăm informaţiile pe care le deţinem în legătură cu modul în care s-a desfăşurat manifestarea respectivă şi ecoul acesteia, ca efect al măsurilor noastre de influenţă întreprinse în faza pregătitoare a acţiunii.

Astfel, conform informaţiilor care ne-au parvenit prin intermediul prof.dr. PAUL PHILIPPI de la Institutul teologic protestant din Sibiu, care a participat în calitate de turist, fără atribuţiuni oficiale, la manifestările din Berlinul Occidental (după ce participarea preotului PIRINGER SAMUEL ANDREAS, în calitate de reprezentant oficial al Bisericii evanghelice C.A. din R.S.România fusese anulată printr-o decizie de ultimă oră a Departamentului Cultelor), manifestarea consacrată României a avut loc în seara zilei de 9 iunie a.c. între orele 19 - 22³⁰, sub forma unui "podium" cu prezentarea de referate, urmate de discuţii. În "Hala 18" (8.000 de locuri) din complexul în care s-au desfăşurat manifestările "Zilelor festive", erau prezenţi circa 1.000 de ascultători.

Din partea Uniunii Bisericilor evanghelice din R.F.G. (E.K.D.) forul coordonator, au fost prezenţi episcopii MARTIN

KRUSE, președintele consiliului de conducere al E.K.D. și HANS JOACHIM HELD, membru al consiliului, ambii cunoscuți cu poziție favorabilă țării noastre.

În auditoriu au fost prezenți și mai mulți preoți evanghelici de origine română, stabiliți în R.F.G. care însă nu s-au manifestat pe parcursul dezbaterilor.

În deschidere, s-au prezentat patru referate, respectiv :

- ANNI GABANYI, colaboratoare a Institutului de studii sud-est europene din München, cu privire la probleme economice din România ;
- o anume d-nă LANGHOFF, colaboratoare a organizației "Amnesty Internațional", despre problemele drepturilor omului în România ;
- HANS WERNER LOEW, deputat social-democrat în parlamentul landului Bavaria, despre minoritățile din România, și
- HELMUT JEHLE, preot evanghelic, din München, membru al Consiliului pentru relații ecumenice al Bisericii evanghelice din Bavaria, despre viața cultică din România.

Ultimii doi referenți au fost cooptați de organizatori în urma acțiunilor noastre de influență, exercitate prin conducerea cultului evanghelic, înlocuindu-i pe scriitorii HERTA MÜLLER și RICHARD WAGNER care au fost scoși din program, tot în urma acțiunilor menționate, raportate pe parcurs.

Primele două referate, deși critice, nu au avut substrat agresiv. HANS WERNER LOEW a informat într-o manieră sobră și prin comparație despre evoluția situației minorităților din România, în perioada 1919 - 1945 și apoi pînă în 1989, iar HELMUT JEHLE s-a străduit, de asemenea, să prezinte un referat sobru, echilibrat și constructiv care, în părțile lui critice, s-a limitat la probleme cultice interne (inclusiv cu trimitere la activitatea E.K.D.)

După prezentarea acestor materiale au reacționat patru membri nereferenți ai "podiumului", respectiv :

- BELA HARMATI, episcop al Bisericii evanghelice din Budapesta - R.P.U. ;
- H. SCHNEFER, ministru secretar de stat în Ministerul Federal de Externe al R.F.G. ;

- episcopul HANS von KELER din Stuttgart, R.F.G., însărcinat al E.K.D. pentru problemele imigranților ;
- consilierul LUKAS BECKMANN, colaborator al societății "Heinrich Böll", membru al Partidului ecologiștilor din R.F.G.

Episcopul B. HARMATI și-a motivat participarea la acest "podium" prin prezența în Ungaria a 16.000 de refugiați de origine română, ceea ce ar constitui o problemă de interes european ("Zilele festive" s-au desfășurat sub tema generică "Europa, casa noastră"). El a încercat să argumenteze că Europa a fost cea care prin pacea de la Trianon a cedat României teritoriul Banatului și Transilvaniei - deci România ar fi acum responsabilă în fața Europei pentru situația minorităților ce trăiesc pe aceste teritorii.

Ministrul secretar de stat SCHMPER a fost primul vorbitor care s-a exprimat critică la adresa "încercărilor întreprinse din exterior" de a scoate din programul "Zilelor festive" acest "forum" privitor la România, la care a ținut să participe personal, în ciuda unor opinii contrare, întrucât vede în aceasta "o acțiune democratică, corespunzând tradițiilor democratice de a discuta public probleme de interes general".

Ideea a fost preluată de consilierul BECKMANN, care, prin maniera agresivă în care a abordat această problemă a "amestecului din afară", a încercat să stârnească reacții emoționale în rândul participanților. Făcând paralele între "intervensiunile" făcute de Biserica evanghelică din România și refuzul ambasadorului R.S.România la Bonn de a participa la "forum", el a urmărit să exploateze propagandistic ideea că în spatele acestor "inițiative" ar fi stat o dispoziție a președinției R.S.România.

Încercarea lui BECKMANN a fost însă neutralizată, cu dibăcie și inteligență, de prof. dr. GERNOT CZELL, membru al asociației libere "Cercul evanghelic al prietenilor Transilvaniei" și RENATE WEBER, din Münster, colaboratoare a "Cercului de studii pentru istoria Transilvaniei" - ambii cunoscuți cu poziție favorabilă țării noastre, copleșiți în acțiune de organizatori în calitate de "avocați în slujba publicului". Aceștia strângeau periodic bilețelele ce fuseseră difuzate de la început participanților pentru formularea de întrebări și

sugestii, dând răspunsuri corecte și competente la toate problemele ridicate și contracarînd, în acest mod, degenerarea în sens nefavorabil a discuțiilor.

Pentru a consolida efectul final pozitiv al dezbaterilor privind România, în ziua următoare, 10 iunie, la ora 10,30 "Cercul evanghelic al prietenilor Transilvaniei" a organizat în sala de conferințe a bisericii evanghelice NEU - WESTEND din Berlin, un "podium" similar, în care au fost puse în discuție, dintr-o perspectivă favorabilă și ținînd cînt de realitățile social-politice din țara noastră, probleme legate de sașii din Transilvania, în contextul fenomenului emigraționist.

Reuniunea, care s-a desfășurat sub tema "Situația bisericii evanghelice și perspectivele sașilor transilvăneni în România", în prezența a circa 100 de participanți, a fost condusă de prof. dr. GEORG WENZEL, iar discuțiile au fost dirijate de prof. dr. GERNOT CZELL și prof. dr. ANDREAS MÖCKEL, teolog pensionar din Würzburg - R.F.G., și acesta cunoscut cu poziție favorabilă țării noastre.

În cadrul lucrărilor, prof.dr. PAUL PHILIPPI a făcut o prezentare a situației actuale a Bisericii evanghelice din România și a problemelor cu care aceasta se confruntă datorită emigrărilor, inclusiv din rîndul propriilor deservenți.

Prectuș R. KLEY din Passau, R.F.G., s-a referit apoi la situația cultică și spirituală a emigranților de origine română, într-o manieră clară și sobră.

Dintre vorbitorii din ziua precedentă au fost prezenți A. GABANYI și deputatul H.W.LOEW. Ambii au luat cuvîntul, vorbind corect. H.W.LOEW a avut o intervenție critică, constructivă prin ironia ei, referitoare la maniera în care se autoaprețiază sașii din emigrație.

Prin modul în care s-a desfășurat, reuniunea a reușit să atingă scopul vizat.

La ambele acțiuni a mai participat, ca invitat român, dr. ION BRIA, reprezentantul Bisericii Ortodoxe Române la Centrala ecumenică de la Geneva.

În baza datelor raportate și a reacțiilor înregistrate, apreciem că măsurile noastre de influență și contracarare

89
~~8~~

întreprinse prin conducerea cultului evanghelic pe tot parcursul acțiunilor pregătitoare a programului destinat României în cadrul "Zilelor festive" din Berlinul Occidental, și-au atins efectul scontat, reușindu-se, prin excluderea cuplului de scriitori RICHARD WAGNER și HERTA MULLER, atenuarea considerabilă a caracterului antiromânesc vizat inițial de manifestarea respectivă.

SEFUL SECURITATII

Lt.col.

PETRISOR THEODOR

SEFUL SERVICIULUI I/B

Lt.col.

IGNAT NECHIFOR

